

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА
ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРЕТИЧНІ НАПРЯМКИ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ»**

Рівень вищої освіти: *другий(магістерський)*

Галузь знань: *05 Соціальні та поведінкові науки*

Спеціальність: *053 «Психологія»*

Освітня програма: *«Психологія»*

Статус навчальної дисципліни: *обов'язкова*

Мова навчання українська

Дніпро – 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від 31.08.23 р. № 12

СХВАЛЕНО

Вченою радою навчально-
наукового інституту/факультету
Протокол від 29.08.2023 № 1

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «*Психологія*»

(підпис)

Корнієнко В.В.

(ім'я та прізвище)

Розглянуто на засіданні кафедри психології та педагогіки Навчально-
наукового інституту права та інноваційної освіти

Протокол від 28.08.2023 №1

*Теоретичні напрямки сучасної психології // Робоча програма навчальної
дисципліни. – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх
справ, 2023. – 15 с.*

РОЗРОБНИК:

Завідувач кафедри психології та педагогіки, доктор психологічних наук,
доцент, Корнієнко В.В.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Професор кафедри психології, ВПНЗ Дніпропетровського гуманітарного
університету, доктор психологічних наук, Самойлов О.С.
2. Професор кафедри загальної та соціальної психології ДНУ імені Олеся
Гончара, доктор психологічних наук, професор Батраченко І.Г.

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної
дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри, протокол – розробника РПНД	<i>Зміст змін</i>	Підпис завідувача
20__/20__			
20__/20__			
20__/20__			
20__/20__			
20__/20__			

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	4
Загальна кількість годин:	120 год
Рік підготовки:	1
Семестр:	1
Лекції	6 год
Семінарські	-
Практичні	4 год
Самостійна та індивідуальна робота	110 год
Підсумковий семестровий контроль:	Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення дисципліни «Теоретичні напрямки сучасної психології» є поглиблення і вдосконалення знань щодо психологічних особливостей особистості, яка страждає на психогенні розлади та вивчення психодіагностичного інструментарію, психотерапевтичних заходів, психологічних технік та форм роботи необхідних при здійсненні діяльності з такою категорією хворих.

Завдання: ознайомити студентів з основними принципами та підходами, на яких мають ґрунтуватись психологічна діагностика, консультування, психологічна допомога і корекція осіб, хворих на психогенні розлади, конкретні методи надання першої та віддаленої допомоги хворим.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою: «Психологія»

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК4. Уміти виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК 2. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

Пререквізити навчальної дисципліни

Передбачено попереднє оволодіння дисциплінами «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Вступ до спеціальності».

Постреквізити навчальної дисципліни

Дисципліни, які будуть використовувати результати навчання дисципліни «Сучасні психотехнології», «Психологія тероризму та війни».

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотний зв'язок, оцінювати якість.

ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

ТЕМА 1. Вступ до дисципліни.

Ключові поняття. Основні напрямки сучасної психології. Когнітивний напрямок. Біхевіоризм. Гештальтпсихологія. Поведінкова психологія. Психоаналіз.

ТЕМА 2. Когнітивна психологія та її феномени.

Когнітивна психологія як один із сучасних напрямів психології. Німецький психолог Ульріх Найссер. Зв'язок поведінки суб'єкта та його знаннями.

ТЕМА 3. Генетична психологія.

За Ж. Піаже, джерелом інтелектуального розвитку дитини є дії з речами в процесі соціалізації Інтеріоризація (із зовнішніх, реальних дій із предметами перетворюючись на внутрішні, ідеальні), інтелектуальних структури. Етапи розвитку інтелекту 1) сенсомоторний, 2) конкретний і 3) формальних операцій. Послідовний перехід від попереднього етапу до наступного я в міру оволодіння дитиною певними внутрішніми операціями. Механізми перетворення змісту і форм відображення в психіці, свідомості і діяльності людини,.

ТЕМА 4. Характеристики за зв'язок мовлення і мислення.

Характеристики за зв'язок мовлення і мислення. Співвідношення словесних і образних компонентів у процесах мовлення і мислення.

ТЕМА 5. Біхевіоризм та його основне завдання.

Роль американських вчених Джон-Бродес Уотсон (1878—1958) і Едуард-Лі Торндайк (1874—1949) у розвитку біхевіоризму. Поведінка як наукове спостереження. Основне завдання біхевіоризму (англ. behaviour — поведінка).

ТЕМА 6. Стимули та реакції в рамках біхевіоризму.

Спостереження за поведінкою (знаючи стимул S, можна було б наперед передбачити реакцію R людини, і навпаки). Формула класичного біхевіоризму S — R. Вивчення поведінки (аналіз стимульних ситуацій).

ТЕМА 7. Поведінка як результат навчання.

Індивідуально набутий досвід шляхом сліпих спроб і помилок або завченого репертуару навичок. Процеси, які відбуваються в мозку від початку дії стимулу до появи реакції. Поняття «чорного ящика». Процеси, які не піддаються безпосередньому спостереженню.

ТЕМА 8. Психоданаліз.

Основні поняття та історія виникнення. Структура особистості за Фрейдом. Засновник психоданалізу. Роль австрійського психіатра і психолога Зігмунд Фрейда (1856—1939) у виникненні психоданалізу. Нова система аналізу психічного життя людини. Структура особистості за Фрейдом. Характеристика трьох компонентів, що взаємодіють, — Воно (Ід), Я (Его) і Над-Я (Супер-Его). Воно і Я в несвідомому та їх функції. Генезис неврозу за концепцією Фрейда.

ТЕМА 9. Конфлікт між «Я», Зверх «Я» та «Воно».

Фобії та їх види в рамках психоданалізу. Характеристика фобій. Захисні механізми психіки та їх характеристики. Опір та його форми. Основні стадії психоданалізу.

ТЕМА 10. Гештальтпсихологія.

Історія виникнення та засновники гештальтпсихології.

Психіка з точки зору гештальтпсихології. Поняття цілісних структур (гештальтів).

ТЕМА 11. Механізми порушення процесів саморегуляції.

Поняття інтроєкції, проєкції, ретрофлексії, дефлексії, конфлуенції. Дихотомії та їх різновиди.

ТЕМА 12. Рівні неврозу за Ф. Перлзом

Рівень фальшивих стосунків, ігор та ролей. Фобічний рівень. Рівень глухого кута та розпачу. Рівень імплозії. Рівень експлозії, вибуху.

ТЕМА 13. Психотехніки в гештальтпсихології.

Головна мета та види психотехнік. Механізми впливу.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Структура навчальної дисципліни наведена у додатку 1.2.

Додатки 1.2, 1.3. (оновлюється щорічно).

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Теоретичні напрямки сучасної психології» передбачено:

для заочної форми навчання – залік.

Критерії та засоби оцінювання успішності навчання

Критерієм успішного проходження Здобувачем підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

За результатами аудиторної роботи здобувач заочної форми навчання має отримати максимальну кількість 20 балів (кожне заняття оцінюється за п'ятибальною шкалою); за результатами самостійної роботи – 30 балів та за результатами індивідуальної роботи – 10 балів. Таким чином бали за поточний контроль: 40-60 балів. Бали за результатами успішного складання заліку: 20-40 балів.

Максимальна кількість балів з дисципліни: 100 балів.

Для навчальної дисципліни «Теоретичні напрямки сучасної психології» засобом діагностики знань (успішності навчання) виступає *залік*.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	Задоволено	Відмінно	A	<i>«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.</i>
83-89		Добре	B	<i>«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.</i>
75-82			C	<i>«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.</i>
68-74		Задовільно	D	<i>«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.</i>
60-67			E	<i>«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.</i>
35-59	Не задовільно	Не задовільно	FX	<i>«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).</i>
1-34			F	<i>«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.</i>

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

- навчальна аудиторія;
- ноутбук з відеокамерою;

- програмне забезпечення для доступу до мережі Інтернет;
- платформа «MOODL»;
- програмне забезпечення MicrosoftPowerPoint;

**Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни
(рекомендовані джерела інформації)**

Додаток 1.3. (оновлюється щорічно та/або в разі необхідності).

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Теоретичні напрямки сучасної психології»

Освітній ступінь *магістр*
Спеціальність **053 «Психологія»**
на **2023 / 2024** навчальний рік

Форма навчання: ЗАОЧНА   Обсяг: **4** кредити ЄКТС (**120** годин)

Навчально-науковий інститут права та інноваційної освіти

Курс **1**   Група *МЗ-ПС-321*

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	обсяг загальний годин	Аудиторна робота				С а м о
			Всього	Лекції	Семінари	Практ.заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
6 семестр							
1	Вступ до дисципліни.	9	2				9
2	Когнітивна психологія та її феномени.	9		2			9
3	Генетична психологія.	9	2				9
4	Характеристики зв'язок мовлення і мислення	9				2	9
5	Біхевіоризм та його основне завдання.	9	2	2		1	9
6	Стимули та реакції в рамках біхевіоризму.	9					9
7	Поведінка як результат навчання.	9			2		9
8	Психоаналіз.	9	2				9
9	Конфлікт між «Я», Зверх «Я» та «Воно».	9					9
10	Гештальтпсихологія.	9	2	2			10

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				С а м
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
11	Механізми порушення процесів саморегуляції.	10					10
12	Рівні невроту за Ф. Перлзом	10				1	9
13	Психотехніки в гештальтпсихології.	10		2			9
	Разом за семестр	120	10	6	-	4	110
	<i>Форма підсумкового контролю</i>		<i>залік</i>				

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки та психології, протокол № 1 від 28.08.2023 р.

**Завідувач кафедри
психології та педагогіки**

Вікторія КОРНІЧКО

1. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема: Характеристики зв'язок мовлення і мислення

Мета: Розглянути співставлення словесних і образних компонентів у процесах мовлення і мислення.

Питання для обговорення:

1. Визначте та охарактеризуйте словесні компоненти у процесах мовлення і мислення.
2. Визначте та охарактеризуйте образні компоненти у процесах мовлення і мислення.
3. Порівняйте словесні і образні компоненти у процесах мовлення і мислення.
4. Перша та друга сигнальні системи людини.
5. Проаналізуйте специфіку методів здійснення різних видів психодіагностичних досліджень мовлення і мислення людини.

Практичне заняття № 2

Тема: Стимули та реакції в рамках біхевіоризму.

Мета: На основі спостережень за поведінкою визначити, якою вона буде під дією того чи іншого стимулу.

Питання для обговорення:

1. Пояснити, чому біхевіористи вважали, що психологічні закономірності обов'язково спочатку повинні бути отримані на тваринах.
2. Проаналізуйте проблему підкріплення в біхевіоризмі (шлях проб, помилок і випадкового успіху).
3. Поясніть принцип закону готовності (залежність швидкості утворення зв'язку від відповідності його (цього зв'язку) готівковим станом суб'єкта).
4. Прокоментуйте теорію навчання Халла (в центрі стоїть поняття підкріплення).
5. Поясніть, чому підкріплення ніяк не впливає прямо на формування змісту навику.

Практичне заняття №3

Тема: Рівні неврозу за Ф.Перлзом

Мета: Розглянути шлях (рівні), який повинна пройти людина для подолання неврозу.

Питання для обговорення:

1. Визначте, в чому полягає перший рівень – кліше або, як його ще називають «рівень фальшивих відносин, рівень ігор і ролей».
2. В чому полягає другий рівень (фобічний), який пов'язаний з усвідомленням фальшивої поведінки і маніпуляцій.
3. Охарактеризуйте третій рівень неврозу (глухий кут).
4. Що відбувається на четвертому рівні, який має назву «імплізія».
5. Надайте характеристику п'ятому рівню неврозу «експлозія» (вибух)

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Теоретичні напрямки сучасної психології»

Освітній ступінь - магістр

Спеціальність - 053 Психологія

на 2023/2024 навчальний рік

Форма навчання ЗАОЧНА

Обсяг 4 кредити ЄКТС (120 годин).

Навчально-науковий інститут права та інноваційної освіти

Курс 1

Групи МЗ-ПС-321

Базова література

1. Загальна психологія: Підручник / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В. Огороднійчук. – К.: Каравела, 2019. – 464 с.

2. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / С.Д.Максименко. - К.: Центр навчальної літератури, 2021. – 272 с

3. Москалець В.П. Загальна психологія: Підручник / В.П.Москалець. –К.: Ліра, 2020. – 564 с.

Допоміжна література

6. Доскач С.С. Загальна та вікова психологія: навчально-методичний посібник / Доскач С.С., Костик Л.Б. - Чернівці: ЧНУ, 2023. - 256 с.

7. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навчальний посібник /Дуткевич Т.В. - К.: Центр навчальної літератури, 2021. – 388 с.

8. Колобич О.П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник /Колобич О.П. – Львів: Растр-7, 2019. – 172 с.

9. Савчин М.В. Загальна психологія: Підручник / Савчин М.В. - К.: Академія, 2020. - 344 с.

10. Савчин Мирослав. Духовна парадигма психології: монографія / Мирослав Савчин. – К.: Академвидав, 2013. – 252 с

11. Синьов В.М. Категорія діяльності: сутність та використання у психологопедагогічних дослідженнях / Синьов В.М., Хохліна О.П. // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки). Зб. наук. пр. Вип. 16. Том 1. / за ред. М.К. Шеремет. - Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2020. - С.30-244.
12. Хохліна О.П. Зміст складових особистості як концептуальна основа забезпечення становлення професіонала / Хохліна О.П. //Авіаційна та екстремальна психологія у контексті технологічних досягнень: збірник наукових праць / за заг. ред. Л.В. Помиткіної, О.М. Ічанської. – К.: «Кафедра», 2021. - С.35-40.
13. Хохліна О.П. Теоретико-методологічні проблеми психології: навч. посіб. /О.П.Хохліна; Нац. авіац. ун-т. – К.: Симоненко О.І., 2021. – С.125- 221. Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Загальна психологія» Шифр документа СМЯ НАУ
14. Щербакова І. М. Навчальна програма курсу «Методологічні та теоретичні проблеми психології» : для студ. спец. «Практична психологія» / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 18 с.

Основні нормативні акти

1. Закон України «Про дипломатичну службу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19>.
2. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
3. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду. – URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_010.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки та психології, протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Завідувач кафедри
психології та педагогіки

Вікторія КОРНІЄНКО